

Анайран „Най” Беван **(15 ноември 1897 – 6 юли 1960г.)**

Анайран Беван е уелски политик от Лейбъристката партия от първата половина на XX век.

Син на миньор, Беван отдава живота си в защита на социалната справедливост и правата на работниците. Той е дългогодишен член на парламента и е обявен за един от лидерите на лявото крило на лявата британска мисъл като цяло. Неговото най-известно постижение идва след края на войната, когато работи в правителството на Атли като министър на здравеопазването. Той е един от основателите на националната здравна служба, която осигурява безплатно медицинско обслужване на всички британци.

Биография.

Анайран Беван е роден в Тредегар, Маунмътшайер, Уелс. Син е на миньора Дейвид Беван. И двамата родители на Дейвид са неконформисти. Баща му бил баптист, а майка му методист. Дейвид е един от десет деца. В училище няма добри постижения и на 13 години го напуска и започва работа в местната Tyntryst Colliery. В своята младост, Дейвид Беван бил привърженик на либералната партия, но се превръща в социалист, повлиян от написаното от Робърт Блаткрофт и се присъединява към независимата лейбъристка партия.

Анайран Беван също се присъединява към клана в Тредегар на Федерацията на миньорите от Южен Уелс и става активист на синдикатите. Само на 19 години той оглавява местната миньорска профсъюзна организация. Беван станал известен местен оратор, но шефовете му гледали на него като революционер и си намерили оправдание да го уволнят. Но с подкрепата на Федерацията на миньорите, делото е оценено като тормоз и компанията била принудена да го назначи отново на работа.

През 1919 година той спечелва стипендия за Central Labour College в Лондон, спонсориран от Федерацията на миньорите от Южен Уелс. В колежа той опознава теорията на Карл Маркс и става неин привърженик до живот. Постепенно, речитирайки дълги пасажии от Уилям Морис, Беван преодолява заекването, което имал още от дете.

Беван е един от основателите на „Клуба на запитванията” (Query Club), заедно с брат си Били и Уолтър Конуей. Клубът стартира своята дейност през 1920 или 1921 година на срещата им в Тредегар. Целта им била, всяка седмица да събират пари, за всеки член, който се нуждаел от тях. Клубът целял да прекъсне зависимостта на града с Дружеството за въглища и желязо (Tredegar Iron and Coal Company), като станат членове на основни важни групи в обществото.

След като се завръща вкъщи през 1921 година, той разбира, че Дружеството за въглища и желязо отказва да го преназначи на работа. Той не успява да си намери работа до края на 1924 година, когато започва в Bedwellty Colliery. Но 10 месеца по-късно фирмата се закрива. Беван е принуден да изтърпи още една година на безработица, а през февруари месец 1925 година баща му умира от пневмония.

През 1926 година той отново си намира работа, този път като платен профсъюзен деятел. Заплатата му от 5 паунда на седмица се плащала от членовете на местната профсъюзна организация. Работата дошла точно навреме, за да оглави местните миньори срещу каменно-въглищната мина, в каквото щяла да се превърне General Strike. Когато на 3-ти май 1926 година стачката започва, Беван се открил като един от лидерите на Южен Уелс. Стачката продължава 6 месеца, а Беван формира Съвета за действие (Council of Action), организация, която помага за събиране на пари, бори се за по-добри условия и храна за миньорите.

Той е бил член на управителния съвет на болниците около 1928 и председател около 1929 - 1930 година.

Парламент.

През 1928 година Беван печели място в съвета на графство Маунмътшайер. С този успех той е избран като кандидат на лейбъристката партия за Ebbw Vale, и лесно утвърждава мястото си на общите избори през 1929 година. В парламента той се изявява като яростен критик на тези които според него се противопоставят на работещия човек. Той застава срещу консерватора Уинстън Чърчил, либерала Дейвид Лойд Джордж, както и Рамзи Макдоналд и Маргарет Бондфийлд, от собствената му партия.

Той се радвал на голяма и силна подкрепа от своя избирателен район и е един от малкото народни представители от лейбъристка партия, срещу когото е нямало възражения на общите избори през 1931 година. Тази подкрепа е резултат от периода на Голямата депресия в Обединеното кралство през 1930 година.

Скоро след като влиза в парламента, Беван за кратко бил привлечен от аргументите на Осуалд Мозли в контекста на некомпетентната работа на правителството на Макдоналд, свързана с нарастващата безработица. Въпреки това той, по думите на неговия биограф Джон Кембъл, „той се отрекъл от Мозли веднага след като Мозли изменил на лейбъристка партия”. Това е показателно за лоялността и ангажимента, който Беван имал към партията, и резултат от неговото твърдо убеждение, че само една партия може да бъде изразител на лейбъристкото движение и идеология и ще има по-голям шанс да постигне политическа сила. Така за Беван, да се присъедини към новата партия на Мозли, не било вариант.

Той се жени за колежката си от социалистическата партия Джени Лий през 1934 година. Той е един от първите поддръжници на социалистите в Испания и посещава страната през 30-те години на XX век. През 1936 година се присъединява към борда на новия социалистически вестник „Трибюн”. Агитацията му за обединен социалистически фронт отляво (включително и комунистическата партия на Великобритания) довежда до временното му отстраняване от лейбъристка партия от март до ноември 1939 година. Но е върнат през ноември 1939 г., след като се съгласява „да се въздържа от провеждане или участие в дейности, противопоставяща се на обявената политика на партията.”

По време на войната той е един от основните лидери на левицата в камарата на общините, като се противопоставя на войната и коалиционното правителство. Беван се противопоставя на тежката цензура наложена на радио и вестници, както и на военновременният документ 18Б, който давал право на премиера да изпраща на фронта неквалифицирани, недостатъчно подготвени граждани. Беван призовава за национализация на въгледобивната промишленост, както и за отваряне на втори фронт в Западна Европа, за да се помогне на Съветския съюз в борбата му с Германия.

Беван вярва, че Втората световна война ще даде на Великобритания шанса да създаде „ново общество”. В началото на 1945 година в предизборната си кампания Беван казал на своята публика: „Ние бяхме мечтателите, ние бяхме страдалците, сега ние сме строителите. Влизаме в тази изборна кампания с целта не само да се отървем от мнозинството на торите. Ние искаме пълното политическо заличаване на консервативната партия.”

Правителство.

На общите избори през 1945 година, лейбъристка партия печели с убедителна преднина. Достатъчно голямото мнозинство позволява на партията да приведе в действие ангажиментите поети в своя манифест и да въведе програма за широкомащабни социални реформи наречени „Държавата на благоденствието”. Тези реформи са постигнати в лицето на големи финансови затруднения, вследствие на войната. Новият министър председател Клемант Атли назначава Беван като министър на здравеопазването, като са му дадени правомощия свързани с жилищното настаняване. Така отговорността за създаването на цялостна здравна служба, както и справянето с тежкия следвоенен жилищен недостиг, се пада на най-младият член на кабинета и то на първата му министерска позиция. Свободната здравна служба се финансирала директно от публични средства. Държавният бюджет нараснал в полза на социалното подпомагане, за сметка на тежко повишаване на данъците за бизнесмени и собственици. Това било част от това, което лейбъристкото правителство разбирало като преразпределение на богатства и блага, създадени от работническата класа, от собствениците на развити отрасли, за работниците.

След редица препятствия Беван успява да въведе здравна политика, която да се одобрява от по-голямата част от практикуващите тази професия.

През 1951 година Беван е назначен за министър на труда, но малко след това подава оставка в знак на протест срещу въвеждането на такси за стоматологично и офталмологична помощ, с цел да отговори на финансовите изисквания, наложени от войната в Корея.

Лейбъристка партия постепенно губи своята мощ и съответно губи изборите.

Опозиция.

През 1952 година Беван публикува „най-четената червена социалистическа книга” за периода.

Беван инициира разделянето на ляво и дясно крило на лейбъристката партия, като следващите 5 години оглавява лявото крило, станали известни като Беванисти. Те критикуват високите разходи за отбрана (най-вече за ядрено оръжие) и се противопоставят на реформистката позиция на Клемант Атли.

През 1959 година е избран за заместник-председател на лейбъристката партия, въпреки, че страда от рак в напреднала фаза. Той успява да направи твърде малко в новата си роля, тъй като умира на следващата година.

През 2004 година, повече от 40 години след смъртта му, е избран за първо място от списък със 100 уелски герои.